

TAK TO VIDÍM JÁ:

Menší, ještě menší, minimálně invazivní!

MUDr. Ivan Třešňák

Průměrný stomatolog se zápiše na fakultu v 18 letech a ve 23 letech ho propouští Alma mater do života, v našem případě do praxe. Alespoň tak to bylo za nás.

V průběhu pracovního života stomatologa se lecos opakuje, vytváříme si nechtěně spousty stereotypů, necháváme se „znat“ všedním dnem, abychom znovu a znovu „povstávali“ a motivovali se k novým úkolům. Především ale nesčetněkrát zaostřujeme oční čočku na 32 důvodů naší existence.

Není těžké spočítat, že průměrný stomatolog řekne týdně mimo jiná verbální spojení, tak asi 300 x: „Otevřete prosím“. V průběhu aktivního života toto „Otevřete prosím“ řekne přibližně 530 000 x. To je však jenom konkrétní malý potenciál repríz; jinak je naše povolání přirozeně každý den jiné - má tisíce faset a my si nemůžeme stěžovat.

Všechny časové úseky vývoje zubního lékařství byly poznamenány trendy. Atraumatické zákroky a minimálně invazivní postupy jsou atributy naší současné denní práce. Touha po precizním výkonu či po dokonalém zákroku jde ruku v ruce s potřebou, vidět detail. Bohužel však je to v našem povolání tak, že s postupujícím věkem jsou rozlišovací schopnosti našeho oka stále menší. Zatímco duševně mládneme a zkušenosti nám přibývá, síla zraku kamsi neodvolatelně mizí. Vždyť je jenom málo povolání, které pracují měsíce a roky v tak přesvětleném prostředí, jako my, zubní lékaři. Zatímco kliničtí pracovníci na univerzitách se mohou alespoň občas při teoretických rozpravách o stomatologii zadívat do modrých očí čekárny a denní rutinou neopotřebované studentky, redukuje praktický zubní lékař svůj svět na malé, přesvětlené pole ústní

dutiny. Ozbrojen lupovými brýlemi či mikroskopem se ptá sestry nenápadně, zda pacient ležící pod ním je skutečně pan Novák, protože ho podle 25 mm² zubů, kterými se právě zabírá, není schopen identifikovat. 25 000 Luxů světla nám zajišťuje OP lampa, někteří z nás přidávají dalších 15 až 20 000 Luxů ze světlovodů kolének a turbínek.

Většina kolegů nasazuje brýle na čtení už před 50-tými narozeninami s diagnózou vetchozrakosti a chtějí-li se zabírat detailem, musí takto posílit ztrácející se pružnost oční čočky. Bohužel to, co jde tak báječně s knihou, v ústech funguje většinou hůře. Monochromatické červené pozadí sliznic není k bělosti zubů dostatečně kontrastní a zhoršující se vyklenutí čočky znemožňuje zaostření. Rozeznávací schopnost v minikavitách o rozměrech 0,5 mm x 0,5 mm nachází velice rychle své limity. Školitelé vyžadují vizualizaci a kontrolu schůdku po celých 360 stupních obvodu pilíře.

Příklady, kdy se nám zdá naše oko nedokonalé, je více. Příklad fisurotomie, která pracuje s tvrdokovovými vrtáčky: Když firma SS-White přišla na trh s prvním fisurotomickým vrtáčkem, který nazvala příznačně „Original“, měl tento rozměry 1,1 mm x 2,5 mm. Jelikož jsou ale tyto vrtáčky kónické, jeho špička obnášela již jen 0,1 mm. Lékaři pracující s příslušnou frekvencí v oblasti pečetení fisur a znající tudíž jejich nevyčerpatelnou variabilitu, si vymohli další modely: NTF (Narrow Tapered Fissurotomy) a STF (Shallow Tapered Fissurotomy) vrtáček. Rozměry: 0,7 x 2,5 mm a 0,6 x 1,5! Je libo dalších příkladů?

Exkavovali jste již kavitu kuličkou o rozměru 0,5 nebo 0,25 mm - což je dnes jedna z nejběžnějších velikostí a v sortimentu všech firem?! Bez lupových brýlí? Nemyslím,

že je to možné a jsem přesvědčen že pokud ano, nemůže to operátorovi dělat žádnou zvláštní radost!

Chirurgie, parodontologie, prevence a další obory, které pracují v kategoriích minimálně invazivní, atraumatickosti a pracují s příslušnými instrumenty, vyžadují mikroskop a nebo alespoň lupové brýle. Kdo z Vás již držel v ruce jehlu číslo 5, číslo 7 a výše a hledal marně její návlek, mi miniaturizační trend v zubním lékařství potvrdí.

Ať u preparací, u ošetření kořenových kanálků, PA chirurgii, implantologii, fisurotomii a dalších úkonech, lupové brýle jsou v denní praxi pro práci ošetřujícího velkým ulehčením: pro mnoho z nás dokonce nepostradatelným. Minulý týden jsem se na kursu o pečetení fisur setkal s kolegou, který měl již několikáté!

Myslím si, že je opravdu na čase, se podívat do ústní dutiny přes zvětšovací skla, přičemž zvětšení 2x – 3x plně postačuje. Alfred Knaus ze Seattle to vyjádřil velice výstižně: „To see or not to see, that is the question“. A tuhle otázku si musí položit každý z Vás. Moje nejoblíbenější dětská kniha nesla titul „V zemi obřích trav“. A právě tento titul se mi vybavil po letech opět potom, co jsem spatřil poprvé zub přes skla lupových brýlí.

Lupové brýle jsou na trhu od mnoha firem a v mnoha podobách – důležitější než výhody a nevýhody jednotlivých typů je ale rozhodnutí ošetřujícího se pro tuto pomůcku rozhodnout.

Své dnešní zamyšlení končím tedy právem otázkou formulovanou firmou Komet: „Fit for Future?“

Dr. Ivan Třešňák
ivan@tresnak.com